

Vuoden 2026 luonnontuotteet: vadelma, sikurirousku ja keto-orvokki.

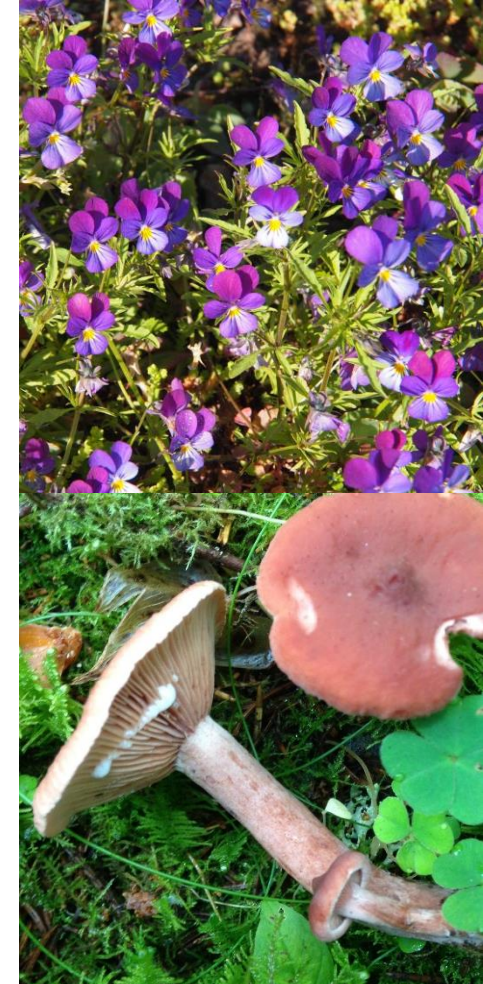
No joko sitä mesiangervoa saa käyttää?!

14.10.2026

Matleena Pulkkinen, Arktiset Aromit ry

No joko sitä mesiangervoa saa käyttää?!

- Uuselintarvikeasetus aiheuttaa päänvaivaa yrityksille, jotka tuntevat sen. Kaikki sitä eivät valitettavasti edes tunne, ja heille se saattaa aiheuttaa yllättäviä ongelmia, ja jopa ikäviä ja kalliita seuraamuksia, kuten tuotteiden takaisin vetoja.
- Luonnonkasvien käyttö edellyttää käyttöhistoriaa ennen 15.5.1997. Jos sitä ei löydy ja kasvia halutaan käyttää, on sille haettava uuselintarvikelupa.
- Arktiset Aromit ry on päivittänyt luonnonkasvien käyttölistaa sivuilleen jo vuosia, ja uusia päivityksiä on lisätty listalle hiljattain. Yhdistys on mukana myös Lapin ammattikorkeakoulun koordinoimassa NPA-rahoitteisessa CHARGE-hankkeessa, jossa selvitetään muun muassa mesiangervon, koivunlehtien ja maarianheinän käyttömahdollisuuksia.
- Matleena Pulkkinen Arktisista Aromeista kertoo tuoreimmista päivityksistä sekä syyskuussa alkaneesta hankkeesta, jossa Suomen lisäksi ovat mukana Norja, Irlanti, Grönlanti ja Färsaaret.
- Ps. Mesiangervoa voi toistaiseksi käyttää vain rajatusti. Tule kuulemaan, miten!

CHARGE-hanke

Enhancing Institutional Capacity for Heritage Food Governance

- Kansainvälinen NPA-rahoitteinen hanke, joka yhdistää ruokaan liittyvän tiedon, sääntelyn selkeyden ja kansainvälisen yhteistyön
- Lapin ammattikorkeakoulu koordinoi
- Mukana Suomi, Norja, Irlanti, Grönlanti ja Färsaaret
- Kesto 9/2026 - 2/2029

7 partneria yhdistää 5 pohjoista ja arktista aluetta

Suomi

- 1 Lapin ammattikorkeakoulu
- 2 Arktiset Aromit ry
- 3 Saamelaisalueen koulutuskeskus

Irlanti

- 4 BIA Innovator Campus

Grönlanti

- 5 Innovation South Greenland

Norja

- 6 Norwegian Institute of Bioeconomy Research

Färsaaret

- 7 The Agricultural Agency

Yhteistyössä Suomen, Irlannin, Tanskan ja Norjan elintarvikeviranomaisten sekä perinne- ja alkuperäiskansojen ruokaan keskittyvien organisaatioiden, tuottajien ja paikallisyhteisöjen kanssa

Interreg

Co-funded by
the European Union

Northern Periphery and Arctic

CHARGE

CHARGE-hankkeen partnerit ja liitännäispartnerit

Partnerit ja liitännäispartnerit: ruokaviranomaiset ja ruokakulttuuriorganisaatiot

Epäselvät sääntelypolut voivat estää arvokkaiden ruokaperinteiden hyödyntämisen.

- Elintarviketuotteet voidaan tuntea hyvin paikallisesti, mutta niiden arviointi voi silti olla vaikeaa muualla.

Perinneruoat pohjautuvat paikallisiin käytäntöihin, luonnonvaroihin ja sukupolvelta toiselle väittyneeseen tietoon. Elintarvikelainsäädäntö ei aina tunnista tai pysty helposti huomioimaan tällaista näyttöä.

Epäselvät sääntelypolut

Epäselvyys tuotteeseen sovellettavasta sääntelypolusta

Erilaiset tulkinnat

Viranomaisten tulkinnat samankaltaista tuotteista voivat vaihdella

Näytön puutteet

Perinteisen tiedon hyödyntäminen virallisessa arvioinnissa voi olla vaikeaa

CHARGE selkeyttää säätelypolkua

1

Dokumentoi näytön

Dokumentoi perinteiset käyttötavat, valmistusmenetelmät ja perinneruokiin liittyvän säätelykontekstin.

2

Selkeyttää säätelypolkua

Jäsentää monimutkaiset vaatimukset käytännönläheiseksi tietokannaksi, päätöspuuksi ja vaiheittaisiksi toimintaohjeiksi.

3

Rakentaa yhteistyötä

Auttaa viranomaisia vertailemaan toimintatapoja, hyödyntämään käytännön kokemuksia ja ylläpitämään jäsenneltyä vuoropuhelua.

Interreg

Co-funded by
the European Union

Northern Periphery and Arctic

CHARGE

CHARGE ei luo uutta lainsäädäntöä eikä hyväksy tuotteita. Se tukee nykyisten säätelykehysten mukaista selkeämpää ja johdonmukaisempaa arviointia.

Hyödyt ja kohderyhmät

- Tuottajat & pk-yritykset

- Selkeämpi reitti tarvittavan tiedon tunnistamiseen, oikeiden kysymysten esittämiseen ja paremmin perustellun arviointiaineiston valmisteluun.

Ruokaviranomaiset

Jäsennely näyttöaineisto, testatut menetelmät ja vertailu eri sääntelykontekstien välillä.

Ruokaperinne- & yhteisöorganisaatiot

Perinteinen ja alkuperäiskansojen ruokaan liittyvä tietämys näkyy aiempaa selkeämmin ohjeistuksessa, tiedonvaihdossa ja vuoropuhelussa.

Miten sidosryhmät voivat osallistua?

1. Esittele perinteinen elintarvikkeesi ja niitä tukeva näyttöaineisto.
2. Jaa kokemuksesi sääntelyn käytännön haasteista ja hallinnollisesta kuormituksesta.
3. Testaa CHARGE:n tuotoksia ja tuo esiin edelleen epäselvät kohdat.
4. Liity CHARGE:n asiantuntija- ja käytäntöverkostoon sekä osallistu paikallisiin tapahtumiin.

Kysely tiettyjen kasvien käyttöhistoriasta ennen 1997

- Kartoitamme erityisesti tietoa kasveista, joilla ei Suomessa ole elintarvikekäytön hyväksyntää.
- Suomessa eri käyttötarkoituksiin sallitut kasvit löytyvät osoitteesta:
<https://www.arktisetaromit.fi/luonnontuotteet/yrtit/yrttien-elintarvikekaytto/>
- Tällä listalla olevat kasvit, joilla ei ole E-merkintää, eivät ole tällä hetkellä sallittuja elintarvikekäytössä.

Mistä kasveista halutaan tietoa erityisesti

- Hapro *Oxyria digyna*
- Koivunlehti, erityisesti käyttö juomissa (muu kuin tee)
- Mesiangervo, erityisesti kukkien käyttö elintarvikkeena
- Maarianheinät *Hierochloë hirta*, *Anthoxanthum hirtum*
- Ruusujuuri *Rhodiola rosea*
- Voitonlaukka *Allium victorialis*

Linkistä pääsee vastaamaan kyselyyn:

<https://link.webropolsurveys.com/Participation/Public/2f7246c5-d4d6-433b-bc37-3446b63e7dce?displayId=Fin3755883>

Myös muista elintarvikelistalta puuttuvista kasveista voi antaa tietoja, varsinkin jos ne halutaan saada elintarvikekäyttöön

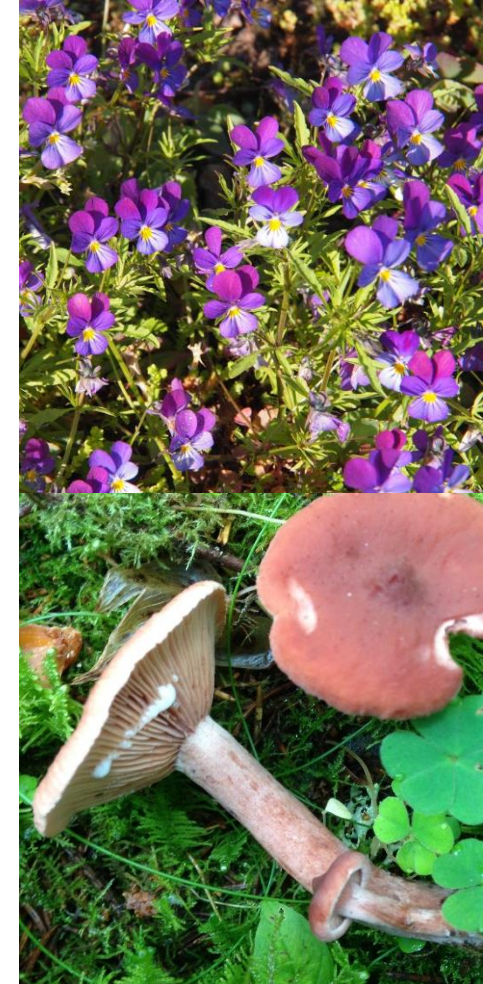
Mitä tietoa tarvitaan kasvien käyttöhistoriasta ennen 1997

- Kasvien käyttöhistoria ennen 15.5.1997
- Mikä kasvinosa, miten käytetty, kuinka paljon käytetty
- Ravintokäyttö, kaupallinen käyttö, tuotteet, ravintolakäyttö
- “todisteet”: kuva tuotepakkauksesta, resepti, ruokalista, kuitti, tuotelista tms
- Suullinen tiedonanto, perinnekäyttö
 - Milloin perinnekäyttö on riittävää?
 - Milloin historiallisia lähteitä on riittävästi?

Luonnonkasvien elintarvikekäyttö

- Arktisten Aromien sivulta löytyy tietoa luonnonkasvien elintarvikekäytöstä
<https://www.arktisetaromit.fi/luonnontuotteet/yrtit/yrttien-elintarvikekaytto/>
- Taulukko [PDF](#) ja [Exel](#), päivitetty 10/2026
- EU:n uuselintarvikekatalogi löytyy osoitteesta
<https://ec.europa.eu/food/food-feed-portal/screen/novel-food-catalogue/search>
- Viimeiset 100 päivitystä löytyvät osoitteesta:
<https://ec.europa.eu/food/food-feed-portal/screen/novel-food-catalogue/updates>

Taulukossa käytettyjen termien määritelmät

E = Ei uuselintarvike:

Kasvia ja kasvinosaa tiedetään käytetyn elintarvikkeena EU:n alueella merkitsevässä määrin ennen vuotta 1997 ja sen käyttö on sallittua kaikissa elintarvikkeissa.

R = Ei uuselintarvike ravintolisissä:

Kasvia ja kasvinosaa tiedetään käytetyn ravintolisänä EU:n alueella merkitsevässä määrin ennen vuotta 1997 ja sen käyttö on sallittua ravintolisissä.

Y = Yrttitee:

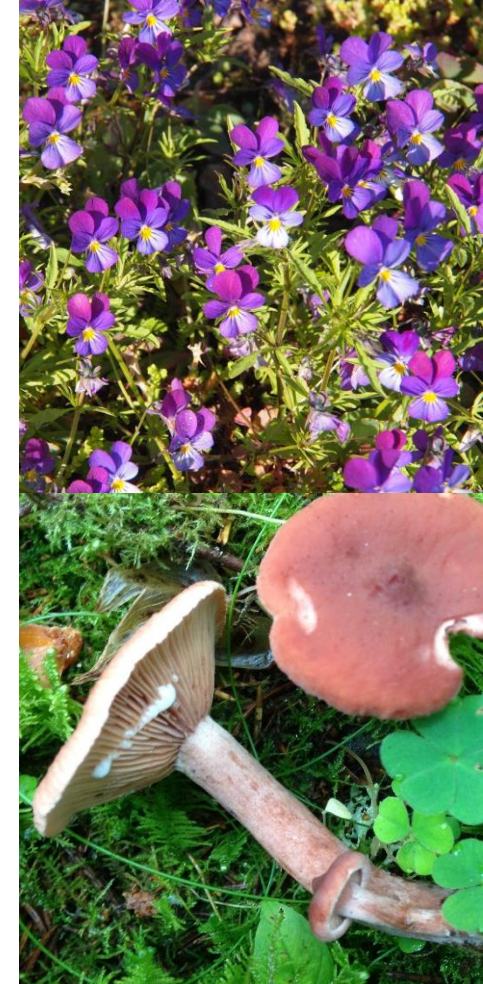
Yrttiteellä tarkoitetaan tuoreesta tai kuivatusta kasvista tai kasvin osasta vesiuutolla valmistettua haudutettua juomaa, jota käytetään teen tai kahvin tapaan.

M = Mauste:

Mausteella tarkoitetaan tuoretta tai kuivattua kasvia tai kasvin osaa, jota käytetään pienissä määrin (enintään muutama prosentti tuotteen painosta tai tilavuudesta), ja jota lisätään ruokaan antamaan makua.

A = Annoskoriste:

Annoskoristeella tarkoitetaan syötävää kasvia tai kasvin osaa, jolla viimeistellään annokset, leivonnaiset tms.

EU:n uuselintarvikekatalogin statukset

Novel Food Catalogue - Statuses

 NOT NOVEL IN FOOD - According to the information available to the Member States' competent authorities, this product was used for human consumption to a significant degree within the Union before 15 May 1997. Thus, it is not considered to be 'novel' according to the provisions of the Novel Food Regulation (EU) 2015/2283 and its access to the market is not subject to the pre-market authorisation in accordance with Regulation (EU) 2015/2283.

However, other legislation may restrict the placing on the market of this product as a food in the EU or in some Member States. Therefore, it is recommended to check with the [competent authority\(ies\)](#) of the Member State(s).

 NOT NOVEL IN FOOD SUPPLEMENTS - According to the information available to Member States' competent authorities, this product was used in food supplements in the EU before 15 May 1997. Therefore, its use in food supplements is not considered to be novel and is not subject to the pre-market authorisation in accordance with Regulation (EU) 2015/2283.

Any other food uses of this product, other than as, or in, food supplements, might be considered to be novel and consequently might need to be authorised pursuant to the requirements of the Novel Food Regulation (EU) 2015/2283 before they can be placed as food on the EU market.

In addition, other legislation may restrict the placing on the market of this product as a food in the EU or in some Member States. Therefore, it is recommended to check with the [competent authority\(ies\)](#) of the Member State(s).

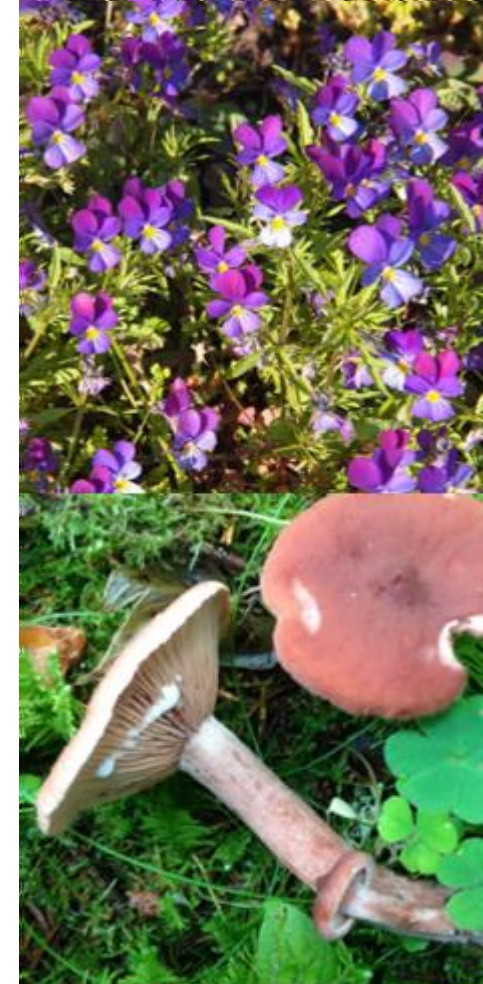

 NOVEL FOOD - According to the information available to Member States' competent authorities, this product was not consumed in the EU to a significant degree as a food before 15 May 1997. Therefore, a pre-market authorisation in accordance with Regulation (EU) 2015/2283 is required before it can be placed as food on the EU market.

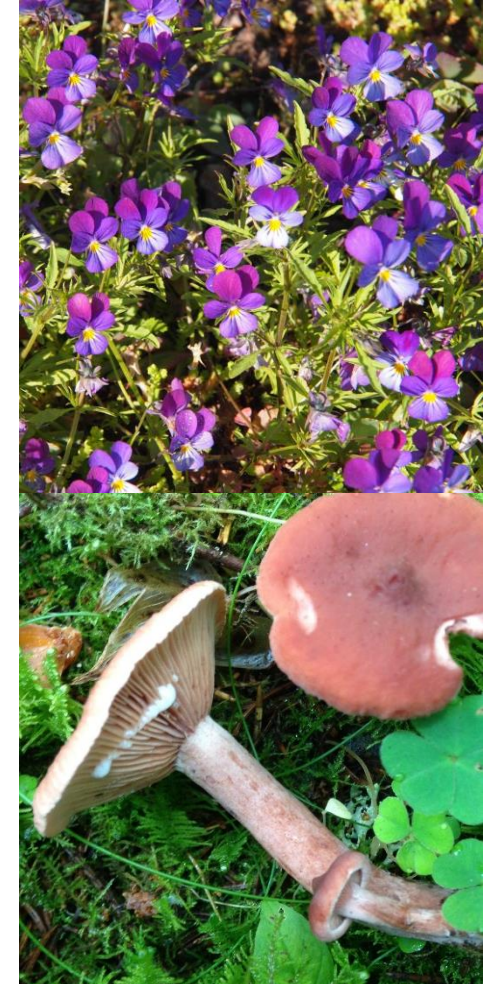
 AUTHORISED NOVEL FOOD - This is an authorised novel food and it has been included in the Union list established by Commission Implementing Regulation (EU) 2017/2470.

Please see the authorisation for this novel food on the following link (https://ec.europa.eu/food/safety/novel_food/authorisations/union-list-novel-foods_en) to identify under what conditions of use (table 1) and specifications (table 2) this novel food can be placed on the EU market.

Viimeisimmät päivitykset 10/2026

- Taulukkoon on lisätty uuselintarvikekatalogista löytyvät **sienet**
- Lisätty muita Suomessa kasvavia ja listalta löytyviä kasveja: pujo, maarianohdake, rakkolevä, maraljuuri, isotakiainen, pihasyreeni, rikkasinappi, suola-arho, punahattu, orapihlaja, tuoksumatara
- Listalta poistettu sallittuja, mutta Suomessa **uhanalaisia** kasveja: suolayrtti, kissankäpälä, koiranruusu
- Lisätty kasveille **uusia käyttömuotoja**: vesiuute, tiivistämätön vesiuute, vesi- tai alkoholiuute (neste tai kuivattu)
 - **Maitohorsma**: vesiuute = hyväksytty elintarvikekäyttöön E
 - **Kanerva**: tiivistämätön vesiuute = hyväksytty elintarvikekäyttöön E

Yhteenveto

- Varovaisena toiveena on, että elintarvikekäyttöön saataisiin hyväksyttyä Suomessa pitkään teekäytössä olleiden kasvien vesiuute > niiden käyttö on ollut laajaa ja ”kuukkaan ole kuollu”
- CHARGE-hankkeessa tavoitteena saada kerättyä käyttötietoa uusista ja vanhoista kasveista
> vastaa kyselyyn, jos tietoa löytyy
- Lisää tietosi hakupalveluun!
- Mesiangervolla ei ole tullut muutoksia käyttöön eli sille on sallittu lehdet/kukat = ravintolisä ja yrttitee, muut kasvinosat = ravintolisä

Lisää tietosi hakupalveluun

Kerääjälle ▾ Luonnontuotteet ▾ Reseptit **Hakupalvelu** ▾ Laatu ja lainsäädäntö ▾ Ajankohtaista ▾ Hankkeet ▾ Koulutus ▾ Materiaalit ▾

Hakupalvelu

Hakupalvelussa voit etsiä luonnontuotealan asiantuntijoita, oppilaitoksia, yrityksiä, tuotteita ja palveluita erilaisilla hakusanoilla. Voit rajata hakua alueen mukaan tai etsiä hakusanalla.

Valitse mitä haluat etsiä:

Asiantuntija Oppilaitos **Yritys** Jalosteet/tuotteet Palvelut **Raaka-aineet**

Raaka-aineet

- ☐ Marjat

Marjat

- ☐ Mustikka
- ☐ Puolukka

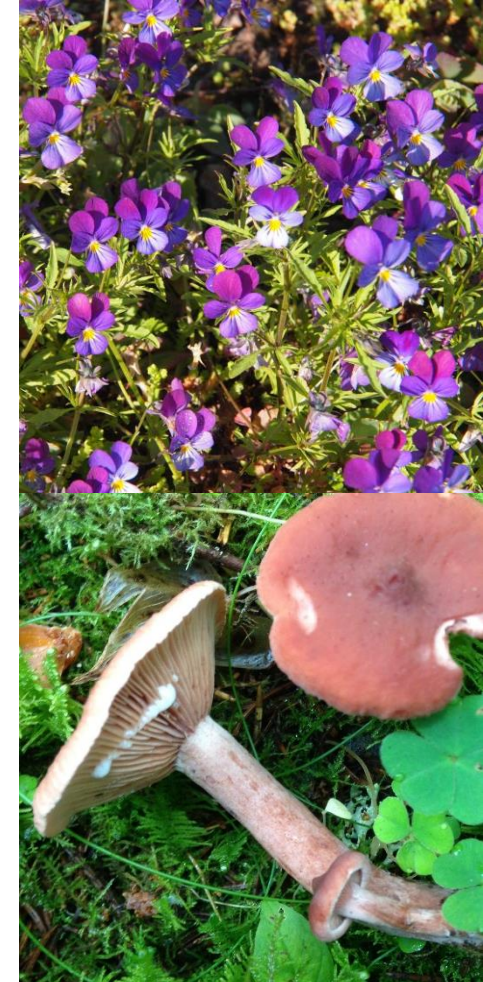
Valitse alue

- Ei valintaa - ▾

Etsi hakusanalla

<https://www.arktisetaromit.fi/ilmoita-tietosi-hakupalveluun/>

Kiitos!

Matleena Pulkkinen
matleena.pulkkinen@arktisetaromit.fi
p. 044 902 3629
<https://www.arktisetaromit.fi/>

Arktiset Aromit ry – yli 30 vuotta yhteistyötä
luonnontuotealan hyväksi

